

## **Position Paper - Zienswijze eilandgemeenten op ontwerp PvE Waddenverenconcessie 2029-2044**

### **Inleiding**

De colleges van B&W van Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog brengen gezamenlijk een advies uit over het ontwerp-PvE. De eilandgemeenten constateren dat hun stem, ondanks herhaalde verzoeken en politieke steun, onvoldoende is verankerd in het PvE. Deze zienswijze richt zich op versterking van lokale zeggenschap, betrouwbaarheid, betaalbaarheid en de borging van leefbaarheid van de veerverbindingen.

### **1. Zeggenschap en betrokkenheid**

De eilandgemeenten eisen een formele, zwaarwegende adviesrol bij vervoerplannen, dienstregeling wijzigingen en majeure ontwikkelingen. Betrokkenheid moet tijdig (minimaal 8 weken vooraf) en structureel plaatsvinden, ook bij overleg tussen concessiegever en -nemer. De huidige praktijk zoals we ervaren hebben bij Ameland (2023) mag zich niet herhalen. Alle (!) kosten die samenhangen met de veerdienst worden betaald door eilanders en hun gasten. Daar hoort zeggenschap bij.

### **2. Betaalbaarheid en toegankelijkheid**

Elektrificatie en andere majeure ontwikkelingen mogen niet leiden tot tariefstijging. Gemeenten willen wettelijke borging van subsidieverlening bij majeure ontwikkelingen (art. 22 Wet personenvervoer 2000). Ook vragen zij om transparantie in tariefontwikkeling, behoud van het eilander-tarief en spreiding van vervoer via daluren en reserveringsvoorrang in urgente situaties.

### **3. Lokale inbedding en personeelscontinuïteit**

Social Return in het PvE dekt onvoldoende de diepgaande verwevenheid van reders met de eilandgemeenschappen. Kwalitatieve beschrijving per eiland is vereist. Tevens moet worden vastgelegd dat personeel wordt overgenomen met behoud van arbeidsvoorwaarden en standplaatsen.

### **4. Veiligheid en crisisbestendigheid**

Specifieke eisen voor varen op de Waddenzee, inclusief onderhoudsdimensies vaargeul en passeerbreedtes, moeten in het PvE. Eisen voor vaarbereidheid bij crisissituaties, deelname aan rampen oefeningen en afstemming met hulpdiensten bij verduurzaming van de vloot zijn noodzakelijk.

### **5. Duur van concessie en onzekerheden infrastructuur**

Zowel concessie Oost als West kent onzekerheden (zoals haven West-Terschelling). Het PvE dient beide gevallen gelijkwaardig te behandelen. De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen om voor de concessie Oost te werken met een tussenconcessie. De colleges van B&W zijn met de Kamer van mening dat de onzekerheden rond de veerverbindingen in Oost én West een risico zijn voor een betrouwbare en betaalbare concessie. Of de tussenconcessie (de motie Grinwis) de juiste oplossing is, is voor ons de vraag. Een tussenconcessie zorgt voor nieuwe onzekerheden en voor uitstel van noodzakelijke ontwikkelingen (elektrificatie Lauwersoog, zie brief college Schiermonnikoog). De procedure “Majeure ontwikkelingen” kan een oplossing zijn, mits zeggenschap lokale overheden, betrouwbaarheid van de verbinding en betaalbaarheid, inclusief subsidieerbaarheid goed geregeld zijn. Hierop moet het PvE scherper.

## 6. Gunningsproces

Gemeenten vragen om transparantie in gunningscriteria en -weging, uitsluiting van subjectieve beoordelingscriteria en een formele adviesrol bij beoordeling van lokale inbedding.

## 7. Vrachtvervoer en infrastructuur

Vrachtvervoer van en naar de eilanden is noodzakelijk en moet gegarandeerd zijn. Omdat vrachtvervoer in de praktijk een monopolie van de concessienemer is, moet dit onder de concessie vallen. Mogelijkheden tot medegebruik van laad- en losmiddelen is in de praktijk zeer beperkt, wat regulering vereist. Gemeenten vragen om duidelijkheid over gebruik van vastgoed, overgang van faciliteiten en eigendomssituatie bij overgang van de concessie op een andere concessienemer

## 8. Tarieven en reserveringen

Het PvE bevat onjuiste tarieven die gecorrigeerd moeten worden. Gemeenten vragen o.a. om behoud van jongerenkorting, reserveringsopties voor fietsen, en structureel voldoende plaatsen voor eilanders, forenzen en spoedgevallen.

## 9. Informatievoorziening en samenwerking

Reisgegevens per afvaart moeten gedeeld worden met decentrale overheden. Klantenpanels moeten representatief zijn en transparant functioneren. Gemeenten vragen meer invloed op de beleidsprioriteitenbrief en de vervoerplannen.

## 10. Eilandspecifieke kwesties

Elke gemeente benoemt specifieke zorgpunten zoals:

- **Schiermonnikoog**: onwenselijk gebruik van bootcapaciteit door andere eilanden; punctualiteit moet per dienst worden gerapporteerd.
- **Ameland**: geen groei in auto-overzettingen; vroegtijdig reserveren moet mogelijk zijn.
- **Terschelling**: zorgelijke staat van de haven vereist actieve crisisvoorbereiding en betrokkenheid gemeente.
- **Vlieland**: interinsulaire verbinding moet ook tijdens vakanties volledig functioneren; extra afvaarten gewenst.

## Conclusie

De eilandgemeenten dringen aan op aanpassing van het PvE op bovengenoemde punten, zodat de zeggenschap, betrouwbaarheid, betaalbaarheid en leefbaarheid van de veerdiensten voor eilanders en hun gasten gegarandeerd blijven.